

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/30/2018
Identifikačné číslo spisu: 3215204153
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3215204153.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu SORBEL s. r. o., so sídlom v Hažľine, Beloveža 227, IČO: 36 499 455, v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Róbert Fatura, advokát, s. r. o., so sídlom v Považskej Bystrici, Centrum 18/23, za ktorú koná JUDr. Róbert Fatura, konateľ a advokát, proti žalovaným 1/ C. I., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcemu v U., H., 2/ D. L., nar. XX. X. XXXX, bývajúcemu v D., o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 5C/258/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. septembra 2017 sp. zn. 6Co/70/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému 1/ a žalovanému 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bánovce nad Bebravou rozsudkom z 29. novembra 2016 č. k. 5C/258/2015 - 138 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti tam špecifikovaných zmlúv o pôžičkách uzavretých medzi žalovaným 1/ ako veriteľom a žalovaným 2/ ako dlžníkom a rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu, ktorou odôvodňoval naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. Vychádzal zo zistenia, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 36Cbi/30/2013 bolo žalobe žalovaného 1/ o určenie jeho prihlásených popretých pohľadávok, ktoré vyplývajú zo zmlúv napádaných v tomto konaní vyhovené a že toto rozhodnutie je právoplatné. Označené rozhodnutie je účinné voči všetkým účastníkom konkurzného konania a teda aj voči žalobcovi (§ 32 ods. 15 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii - ďalej len „ZKR“). Vyhovením jeho žalobe v tomto konaní by sa preto nič na jeho postavení v konkurznom konaní nezmenilo. Ani v prípade nepopretia pohľadávky žalovaného 1/ z uvedených zmlúv v konkurznom konaní, by žalobca nemal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, lebo v zmysle § 32 ods. 16 ZKR by platila nevyvrátiteľná právna domnienka, podľa ktorej uplynutím lehoty na popretie pohľadávky sa pohľadávka v rozsahu v akom nebola popretá považuje za zistenú (nespornú). Okrem toho, žalobca ako veriteľ úpadcu mohol v konkurznom konaní pohľadávku žalovaného 1/ u správcu poprieť práve z dôvodov, na základe ktorých uplatňuje neplatnosť právnych úkonov v tomto konaní. Dosiahnuť, aby pohľadávka prihlásená v konkurznom konaní, ktorá

podľa tvrdenia žalobcu v skutočnosti neexistuje, nebola predmetom uspokojenia z konkurznej podstaty, možno len osobitnými postupmi v konkurznom konaní. Dospel preto k záveru, že žalobca nemá podľa § 80 písm. c) O. s. p. naliehavý právny záujem na požadovanom určení, z ktorého dôvodu jeho žalobu zamietol. Žalobu z hľadiska jej procesnej prípustnosti posúdil podľa vyššie citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, keďže bola podaná za účinnosti tohto procesného predpisu a právne účinky úkonov vykonaných za jeho účinnosti zostávajú zachované v zmysle § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.

2. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 26. septembra 2017 sp. zn. 6Co/70/2017 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so záverom okresného súdu, podľa ktorého žalobca nemá naliehavý právny záujem na žiadanom určení a za správne a presvedčivé považoval aj odôvodnenie jeho rozsudku, na ktoré v celom rozsahu odkázal. Žalobcom uplatnené odvolacie dôvody neboli spôsobilé privodiť zmenu, prípadne zrušenie napadnutého rozsudku okresného súdu, v dôsledku čoho, bolo potrebné rozsudok ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 C. s. p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Dovolanie odôvodnil dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Uviedol, že konajúce súdy postupovali nesprávne, keď sa nezaoberali vôbec predmetom žaloby, ktorou uplatnil neplatnosť právnych úkonov. Podľa žalobcu súdy tak mali urobiť bez ohľadu na to, či vo veci existoval naliehavý právny záujem. V tejto súvislosti poukázal na novú právnu úpravu uvedenú v Civilnom sporovom poriadku, v ktorom sa upravuje nový typ žaloby spôsobom, že žalobou sa možno domáhať určenia, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem a tento netreba preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Pritom naliehavý právny záujem na žalobe o určenie neplatnosti právnych úkonov jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 37 ods. 4 ZKR, v ktorom sa uvádza, že člen veriteľského výboru je povinný konať v spoločnom záujme nezabezpečených veriteľov. Keďže žalobu podal ako predseda veriteľského výboru v konkurznom konaní vyhlásenom na majetok žalovaného 2/, mal právny záujem na rozhodnutí v tejto veci nielen on, ale aj ostatní nezabezpečení veritelia v rámci konkurzného konania, ktorých záujmy zastupuje. Konajúce súdy preto pochybili, keď sa v priebehu celého súdneho konania zamerali výlučne na posúdenie naliehavého právneho záujmu a obsahom sporu, ktorým bola platnosť, resp. neplatnosť právnych úkonov sa nezaoberali, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Žiadal preto rozsudok krajského súdu a tiež okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu nevyužili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania sa zaoberal jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) rozhodnutia uvádza nasledovné:

7. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

8. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo

zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva.

9. Žalobca porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že konajúce sudy sa zamerali v priebehu celého súdneho konania nesprávne výlučne na posúdenie naliehavého právneho záujmu a obsahom sporu, ktorým bola platnosť, resp. neplatnosť právnych úkonov, sa vôbec nezaoberali.

10. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že žalobcom namietaný procesný postup konajúcich súdov nezakladá existenciu vady v zmysle vyššie citovaného ustanovenia C. s. p.

11. V danom prípade predmetom konania bola žaloba žalobcu o určenie neplatnosti právnych úkonov uzavretých medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, pričom žaloba bola podaná na okresný súd za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Konajúce sudy preto správne posudzovali podmienky procesnej prípustnosti takejto žaloby podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.). V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu žalobcom podanú žalobu považovali za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) O. s. p., podľa ktorého návrhom možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Podmienkou úspešnosti takejto žaloby je z procesnoprávneho hľadiska existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorú skutočnosť je povinný tvrdiť a preukázať žalobca. Pokiaľ preto konajúce sudy posudzovali najskôr splnenie tejto procesnej podmienky žalobcom podanej žaloby, ich postup nemožno označiť za nesprávny, zjavne sa vymykajúci kogentnému procesnému ustanoveniu. Práve naopak, takýto procesný postup bol v súlade s citovaným ustanovením § 80 písm. c) O. s. p. Napokon, aj sám žalobca v žalobe uvádzal, že ide o návrh podľa tohto zákonného ustanovenia a aj tvrdil skutočnosti, ktorými odôvodňoval svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Okrem toho, súdna prax je jednotná aj v tom, že ak súd dospeje k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a žalobu z tohto dôvodu zamietne, nezaoberá sa žalobou vo veci samej. Ak preto súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil (správnosť tohto právneho názoru dovolateľ v dovolaní nenamietal), a následne sa nezaoberal opodstatnenosťou žaloby vo veci samej, nešlo o postup, ktorým by konajúce sudy porušili kogentné ustanovenie procesného predpisu. Dovolací súd dospel na základe uvedeného k záveru, že okresný a aj odvolací súd v danom prípade nepostupovali spôsobom, ktorý by znemožnil žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Dovolací súd teda nezistil existenciu vady v zmysle citovaného ustanovenia, ktorá by zakladala prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania žalobcu.

12. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné odmietol [§ 447 písm. c) C. s. p.].

13. Pre úplnosť treba dodať, že predmetná žaloba by nebola procesne prípustná ani podľa právnej úpravy Civilného sporového poriadku. Podľa § 137 písm. d) C. s. p. totiž žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. V danom prípade z ustanovenia § 37 ods. 4 ZKR ale nevyplýva tak, ako to dovolateľ mylne tvrdí v dovolaní, oprávnenie účastníka konkurzného konania v pozícii veriteľa, žalobou sa domáhať určenia neplatnosti právneho úkonu uzavretého medzi (ďalším) veriteľom a úpadcom. Citované ustanovenia Zákona o konkurze a reštrukturalizácii totiž upravuje postavenie veriteľského výboru.

14. Najvyšší súd v dovolacom konaní úspešným žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo im v tomto štádiu konania žiadne účelne vynaložené trovy nevznikli.

15. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.